

kritiska eu-fakta

utges av Folkrörelsen Nej till EU | nr 120 | november 2010 | pris 20 kr

KRITISKA EU-FAKTA

Nummer 120 November 2010

Kritiska EU-fakta ges ut av

Folkkrörelsen Nej till EU

Ansvarelig utgivare: Eva-Britt Svensson

Redaktör: Gösta Torstensson

Redaktionsutskott:

Uno Kenstam, Per Hernmar,

Jan-Erik Gustafsson, Eva-Britt Svensson,

Gösta Torstensson

Redaktionens adress:

Kritiska EU-fakta, c/o Torstensson

Rondovägen 312, 142 41 Skogås

tel: 08-7714379

e-post: gosta.torstensson@nejtilleu.se

Adressändring & prenumeration:

Kritiska EU-fakta

Pölgatan 5

414 60 Göteborg

tel: 031-7010177

FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU

Rikskansli & materialkontor:

Pölgatan 5

414 60 Göteborg

tel: 031-7010177

e-post: kansli@nejtilleu.se

webbadress: www.nejtilleu.se

Prenumeration:

Fyra nummer 100 kr

medlemskap inkl. prenumeration 200 kr

(arbetslösa, pensionärer och

studerande 150 kr, familjer 300 kr)

Postgiro 433 02 07-4

Nästa nummer

utkommer i februari 2011

Manusstopp 15 januari 2011

Tryck: Litorapid Media AB

Göteborg 2010

LEDARE

Socialdemokraterna måste ompröva EU-politiken

SOCIALDEMOKRATERNA HAR GJORT sitt sämsta val sedan demokratins genombrott. Partiet är nu bara marginellt större än "det nya arbetarpartiet" Moderaterna.

De krisgrupper som tillsatts har tvärtemot intentionerna ökat spänningarna inom partiet vilket ledde till att partiledaren Mona Sahlin kasta de in handduken och avgår vid extrakongressen under senvintern. Hela den sittande partistyrelsen är ifrågasatt, och det finns ingen självklar efterträdare.

Jan-Erik Gustafsson är ordförande i Folkkrörelsen Nej till EU

ett stort antal företrädare för partiet säger att den nya situationen "ger avstamp för förnyelse" och "en ny möjlighet att välja framtidsväg", samt att arbetet fram till extrakongressen måste "fokusera på politiken" som skall få ett "tydligare innehåll.

Sent omsider kanske insikten kommit att det inte är förpackningen – typ intetsägande valaffischer eller inkompetenta företrädare – som varit

huvudproblemet. Det är själva politiken. Könsneutrala toaletter och butlers i tunnelbanan var inget vinnande koncept.

Men när det gäller i vilken riktning politiken ska förändras skiljer sig åsikterna diametralt mellan högern och vänstern inom arbetarrörelsen.

"Socialdemokratin har länge rört sig så pass mycket mot mitten att det blivit svårare för människor att mäta ut och urskilja det ideologiska avståndet till framför allt Moderaterna", säger Göran Greider, chefredaktör för socialdemokratiska Dala-Demokraten.

MYCKET AV DET SOM alliansregeringen nu genomför, i snabbare takt och längre steg än tidigare, har påbörjats av socialdemokratiska regeringar. Det är dags att göra upp med tilltron till marknadslösningar, avregleringar och privatiseringar, och acceptansen av vinstintresset som drivkraft för välfärden om socialdemokratin ska kunna återta sin position som radikal samhällsförändrare. Framförallt måste inställningen till EU omprövas.

I EU:s fördrag (grundlag) slås det fast att EU ska vara "en öppen marknadsekonomi med fri

konkurrens" och att unionen ska upprätta "en inre marknad" med fri rörlighet för bland annat kapitalägare och tjänsteföretag. Sverker Gustavsson, professor vid Uppsala universitet och tidigare socialdemokratisk statssekreterare, kallar detta i Ordfront Magasin för "grundlagskyddad marknadsliberalism".

I EU:s grundlag slås det vidare fast att "Unionen ska upprätta en ekonomisk och monetär union som har euron som valuta" med huvudmålet "att upprätthålla prisstabilitet", dvs. att bekämpa inflationen medan arbetslösheten får bli vad den blir. EMU-reglerna innebär också att finanspolitiken hålls i strama nyliberala tyglar. I valrörelsen diskuterade varken socialdemokraterna eller de andra partierna den djupa finansiella och ekonomiska kris som EU och världen nu genomgår. Medlemsländerna, även socialdemokratiskt styrda som Grekland, Portugal och Spanien tvingas av EU och IMF till drakoniska åtstramningar och skär ned i offentliga utgifter och säljer ut gemensamma tillgångar.

EU-MEDLEMSKAPET LÅG som en våt filt över valrörelsen. Eftersom både alliansen och de rödgröna, framför allt Socialdemokraterna, accepterar medlemskapet i EU är manöverutrymmet mycket begränsat. Efter Lissabonfördraget styrs Sverige från Bryssel snarare än Stockholm.

För att Socialdemokraterna inte helt ska förlora sin position som samhällsförändrande kraft måste arbetarrörelsen politiska och fackliga grenar radikaliseras och "ge det avstamp till förnyelse" som leder till att de traditionella visionerna blir verklighet.

En omprövning av inställningen till det högerpolitiska och odemokratiska stormaktsprojektet EU är oundviklig om arbetarrörelsen, för att citera Margareta Winberg, tidigare bland annat socialdemokratisk vice statsminister och arbetsmarknadsminister, ska kunna "bryta den nyliberala hegemoni som vi ser i världen i dag och som vi är en del av" (Expressen, 11 november 2010) och socialdemokratin kunna revenschera sig för det förödande valnederlaget den 19 september 2010.

[klipp & kommentarer]

En av tio söker asyl i Sverige

Sverige tog emot ungefär var tionde asylsökande i EU under förra året. Det framgår av en skrivelse från regeringen. Sammanlagt sökte 24.190 personer asyl i Sverige år 2009. Totalt sökte 246.210 personer asyl i EU förra året.

Medan asylinvandringen minskar i hälften av EU-länderna, ökar den i Sverige, Frankrike, Tyskland och Storbritannien. I absoluta tal tog Frankrike emot flest asylansökningar - närmare 42.000 stycken. Sett till folkmängden har Sverige fler asylansökningar än genomsnittet i EU.

Trots allt finns det fortfarande anledning att vara stolt som svensk.

EVA-BRITT SVENSSON

EU saboterar genetisk mångfald

FN har utropat 2010 till året för biologisk mångfald. Då passar Jordbruksverket på att införa ett EU-direktiv, som kräver att alla frösorter som säljs måste vara med på EU:s gemensamma sortlista. Det drabbar särskilt icke kommersiella sorter som odlas i liten skala i köksträdgårdar och på kolonilotter. Enligt Jordbruksverket förslag, som är tänkt att träda i kraft 1 januari 2011, måste varje frösort registreras till en kostnad av 3.000 kr, och från år två måste den lilla fröfirman betala en årsavgift på 2.000 kr så länge frösorten finns i sortimentet.

Jordbruksverkets handläggare Tobias Olsson säger sig vilja verka för att så många sorter som möjligt bevaras och odlas, men medger att med EU-direktivet finns det inget handlingsutrymme längre: "Samhället är utformat på ett sådant sätt att EU-direktiven kräver att de införlivas i

vår lagstiftning – då finns inga möjligheter att tillämpa undantag".

För EU är stöd till kommersiella utsädes- och livsmedelsbolag viktigare än genisk mångfald.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Ska EU gå med i Nato?

Under ett seminarium i Lissabon i oktober diskuterades bland annat EU:s relation till Nato och USA. Joao Marques de Almeida – rådgivare till EU-kommissionens president Jose Manuel Durao Barroso i dessa frågor – framförde att han tyckte att det bästa sättet att utveckla relationen mellan EU och USA vore att EU gick med i Nato.

Ett märkligt förslag med tanke på att vissa EU-medlemmar vill framstå som alliansfria, till exempel Irland, Österrike och Sverige.

Samarbetet mellan EU och Nato förstärks kontinuerligt så att det är svårt att skilja organisationerna åt. Marques förslag är att slå in öppna dörrar samtidigt som det måste vara utmanande för länder som försöker hävda motsatsen.

INGELA MÅRTENSSON

Sverige leder stridsgrupp 2011

Nästa år ska Sverige ansvara för en av EU:s snabbinsatsstyrkor. Nordic Battle Group står i beredskap från 1 januari 2011 och sex månader framåt. Under den tiden kan den rycka in i krisområden i världen med kort varsel. Styrkan består av 2.250 soldater varav 1.600 är svenskar. Dessutom deltar Estland, Finland, Irland och Norge. Samtidigt med den nordiska stridsgruppen står en styrka från Holland beredd.

EU:s stridsgrupper infördes 2007, men har än så länge aldrig använts. Tanken är att de inom 10 dagar ska kunna sättas in i krisområden 6.000 kilometer från Bryssel.

GÖSTA TORSTENSSON

Fel ställa upp på EU-politiken

Socialdemokraternas ledning har underordnat sig det moderatstyrda och fackföreningsfientliga EU. När Vaxholmskonflikten blossade upp var partiet mest åskådare. I framtiden får vi en arbetsmarknad där illojal konkurrens kommer att råda och då gäller det att slåss för facket medlemmar. Då duger det inte att ställa upp på EU:s krav på att stå på arbetsgivarnas sida. Det är en förlust för facket att sossarna inte fattat detta.

GUNNAR JANEMALM

www.robertnyberg.nu

Tysk seger på knockout vid EU-toppmötet i Bryssel

DET BLEV TYSK SEGER vid EU:s hösttoppmöte 28-29 oktober med beslutet att ändra fördragen för att skapa en permanent räddningsfond för krisländer.

De 27 stats- och regeringscheferna satt i nattmangling till halv tvåtiden på natten för att komma överens hur man skulle lösa Tysklands krav på ändringar i EU:s fördrag. Det blev till slut 16 rader som gjorde Angela Merkel nöjd och fick övriga att pusta ut efter att åtminstone tillfälligt ha undvikit nya folkomröstningar om EU.

EU-ledarna enades om att genomföra en "begränsad förändring av fördraget" som ska kunna träda i kraft 2013 när den tillfälliga krismekanismen, European Financial Stability Fund (EFSF), upphör.

– I dag tog vi ett stort beslut om att stärka euron, sade Europeiska rådets permanente ordförande Herman Van Rompuy efter toppmötet.

Van Rompuy får två månader på sig att konsultera de 27 regeringarna om hur en ändring i fördraget ska gå till. EU-kommissi-

onen tog samtidigt på sig uppgiften att ta fram detaljerna för hur den nya fonden, eller "kris-hanteringsmekanismen" ska komponeras. Kommissionen ska också undersöka om privata finansinstitut, banker och investeringsfonder kan tvingas att delta i fonden.

MODELLEN ÄR DET tillfälliga räddningspaket som togs fram för krisande länder under Greklandskrisen i våras, och som löper ut 2013. I räddningspaketet ingår en fond med 70 miljarder euro till euroländernas förfogande, att använda till stödköp av statsobligationer eller euro. Den ska också ge lån när de privata finansmarknaderna vägrar.

Dagens EU-fördrag förbjuder bail-outs, att ekonomiskt lösa ut euroländer i ekonomisk knipa. Eftersom räddningsfonden kan beskrivas som en de facto bail-out, så vill man (främst Tyskland) skriva in den nya, permanenta versionen i fördragstexten. Den tyska regeringen säger att landets mäktiga författingsdomstol kräver en fördragsänd-

ring.

De andra EU-länderna motsatte sig Tysklands krav om en fördragsändring. Men efter att Angela Merkel gjort upp med Frankrikes president Nicholas Sarkozy, var saken avgjord. Däremot ville de inte kalla det för just fördragsändring.

– Vi har kommit överens om en möjlig begränsad justering, sade Fredrik Reinfeldt.

Herman Van Rompuy valde att kalla det hela ett smärre kirurgiskt ingrepp på ett par meningar.

RETORIKEN ÄR VIKTIG. Alla 27 länders stats- och regeringschefer är överens om att undvika nya folkomröstningar. Det tog sju år att få Lissabonfördraget på plats efter folkomröstningar i Frankrike, Holland och Irland (gångar två). Flera regeringar, både borgerliga och socialdemokratiska, har nyligen verkställt hårdföra åtstramningsprogram, och risken är att arga medborgare använder sig av en folkomröstning om ändringar i Lissabonfördraget till att ge uttryck för missnöje med

den EU-anpassade nedskärningspolitiken.

Samtidigt stärker EU den ekonomiska styrningen över medlemsländerna med ökad övervakning och snabbare sanktioner med dryga böter mot euroländer som inte följer EU:s budgetregler. Beslut om sanktioner ska kunna tas med så kallad omvänd majoritet. Det betyder att kommissionens förslag om sanktioner antas om inte en kvalificerad majoritet av länderna röstar emot. Det nya regelverket ska träda i kraft i mitten av nästa år. EU-kommissionen ska utarbeta de konkreta förslagen.

EU-diplomater pekar på att det finns öppningar i Lissabonfördraget för att genomföra fördragsändringar utan utdragna regeringskonferenser och ovissa folkomröstningar. Men det förutsätter att alla länder är överens om att ändringen inte innebär att EU får mer makt.

I EU-FÖRDRAGETS artikel 48 har det i och med Lissabonfördraget införts möjligheter till "förenklade ändringsförfaranden". EU-ländernas regeringar, EU-parlamentet eller EU-kommissionen får till Europeiska rådet föreslå förändringar av EU-fördragets tredje del (unionens inre politik och inre åtgärder).

Europeiska rådet får anta ett beslut om fördragsändring med enhällighet efter att ha lyssnat på EU-parlamentet och EU-kommissionen (samt Europeiska centralbanken när det är fråga om institutionella ändringar på det monetära området).

"Detta beslut träder i kraft först sedan det har godkänts av medlemsstaterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser."

I Storbritannien höjs redan röster för en folkomröstning. Premiärminister David Cameron kan få svårt att argumentera emot eftersom han har lovat att det brittiska folket ska tillfrågas om alla nya fördragsändringar.

GÖSTA TORSTENSSON

Kommissionen vill införa särskilda EU-skatter

EU-KOMMISSIONEN lanserar planer på särskilda EU-skatter för att få in pengar till unionens budget i framtiden.

I dag består EU:s intäkter framför allt av den avgift som medlemsländerna betalar i förhållande till sin BNI, bruttonationalinkomst.

Utgifterna i EU:s budget uppgår till runt 130 miljarder euro om året. 75 procent av inkomsterna kommer från avgifter som byggs på medlemsstaternas BNI. Övriga inkomster är intäkter från ländernas moms och tullar.

EU-kommissionen vill nu inleda en diskussion om andra medel för att få in pengar till unionen budget.

ETT FÖRSLAG ÄR ATT införa en särskild EU-moms. Andra alternativ är en EU-skatt på energi, EU-skatt på företag, avgifter på flygtransporter eller en skatt på finanssektorn.

Om det är möjligt ska intäkterna samlas in direkt av EU utanför de nationella budgetarna, enligt kommissionen.

När EU:s budgetkommissionär Janusz Lewandowski pre-

senterade planerna för EU-parlamentet betonade han att det inte handlar om att avskaffa medlemsländernas avgifter, utan snarare om att komplettera dem.

Men en EU-skatt är en politiskt känslig fråga för många medlemsländer som inte vill släppa ifrån sig beskattningsrätten. För att genomföra planerna krävs att alla medlemsländer enas om beslutet.

Budgetkommissionären Lewandowski inser också att frågan är kontroversiell och inför de kommande diskussionerna underströk han att inget hotar den nationella suveräniteten på skatteområdet.

De konkreta lagförslagen om EU:s framtida budgetsystem ska presenteras av kommissionen före den 1 juli nästa år.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Kommissionen vill ha större budgetmakt

I MITTEN AV MAJ föreslog EU-kommissionen att euroländerna i framtiden skickar in sina budgetutkast till Bryssel för förhandsgranskning och klartecken centralt från EU, innan de läggs fram för debatt och beslut i hemlandet.

Enligt lagförslaget ska även sanktioner införas mot de länder som bryter mot maxgränsen för budgetunderskott på 3 procent av BNP, som det är fastställt i EU:s så kallade stabilitetspakt.

Möjligheten att straffa länder som inte håller sig till siffrorna har visserligen funnits i paktens ramverk sedan den inrättades,

men hittills har kommissionen inte vågat eller kunnat ta en dust med stora länder som Frankrike, Tyskland och Italien, som konsekvent bryter mot reglerna.

Euroländer som inte lever upp till kraven ska i framtiden till exempel kunna bli av med EU-pengar för infrastruktur och andra utvecklingsprojekt.

LAGFÖRSLAG FRÅN EU-kommissionen som väcker en politiskt hyperkänslig debatt om var gränserna för ett lands självbestämmande går.

Om förslaget accepteras inne-

bär det att man överför en enorm makt från de nationella parlamenten till EU.

En finansminister kan bli tillagd av byråkraterna i Bryssel att gå hem och ändra sitt budgetförslag om det anses att han eller hon tänker låna för mycket pengar, spara för lite eller inte visar tillräcklig återhållsamhet med de offentliga utgifterna.

Euroländerna skulle sedan kunna rösta ned ett lands budget med en kvalificerad majoritet – något som är tillåtet enligt EU:s regelbok, men som ännu aldrig aktiverats.

GÖSTA TORSTENSSON

Bli medlem i Folk rörelsen Nej till EU. Det är bara tillsammans som vi kan bekämpa konsekvenserna av EU-medlemskapet och få till stånd ett utträde ur EU genom en ny folkomröstning. Medlemskapet kostar 200 kronor per år [150 kronor för studerande, arbetslösa och pensionärer]. Om du blir medlem nu gäller medlemskapet även för nästa år. Anmäl dig genom att mejla kansli@nejtill.eu.se eller sätt in medlemsavgiften på plusgiro 433 02 07 – 4.

Starka motsättningar mellan Tyskland och Frankrike

Den senaste tidens diskussioner om EU:s budgetregler har tydliggjort den växande konflikten mellan EU:s två tungviktare, Tyskland och Frankrike.

Allt sedan EU bildades har de båda länderna utgjort både motor och bränsle i den europeiska integrationen, som medfört att den europeiska unionen kunnat fördjupas och utvecklas, makten gå från statlig till överstatlig nivå, från de nationella demokratierna till institutioner i Bryssel.

Men den pågående eurokrisen visar hur olika Paris och Berlin ser på EU:s utveckling.

Frankrikes Nicolas Sarkozy vill utöka det politiska mandatet för de 16 medlemsländerna i eurogruppen och i princip skapa ett gemensamt finansdepartement. Det förslaget tycker Tysklands Angela Merkel genuint illa om - hon vill inte ha någon eurogrupp som dikterar villkoren för Tyskland och som dessutom proportionellt skulle minska det tyska inflytandet. I stället vill hon ha beslut av alla 27 medlemsländer och tuffare ekonomiska krav på länderna - inklusive möjlig-

heten att låta en stat gå bankrutt utan räddningspaket.

Inför EU-toppmötet i Bryssel i slutet av oktober hade Frankrike och Tyskland gjort en uppgörelse som tillfälligtvis överbryggar oenigheten. I EU-kommissionens förslag till åtstramning av EU:s så kallade stabilitetspakt föreslås att sanktioner mot länder som bryter mot budget- och statskuldkraven ska verkställas om inte en majoritet av medlemsländerna röstar emot. Detta förfarande, med så kallad omvänd majoritet,

skulle göra det väsentligt svårare att stoppa sanktionerna.

Nicolas Sarkozy var tidigt emot detta, eftersom han anser att det är en otillbörlig inblandning i den nationella suveräniteten. Vid ett möte ett par dagar innan EU-toppmötet med Angela Merkel fick han överraskande stöd för sin uppfattning. Tyskland hade dittills stött den hårdare sanktionsproceduren.

Som motprestation stöder Frankrike det tyska kravet på en fördragsändring, som anses nöd-

vändig för att sätta upp en permanent krismekanism för att lösa framtida finanskriser, typ Grekland.

Det kan tyckas normalt att två stora europeiska länder som Tyskland och Frankrike inte är överens i en fråga, men motsättningarna blottar en klyfta mellan dem som går djupare än den gjort på många decennier.

EN MAJORITET AV tyskarna var emot det grekiska räddningspaketet och numera tycker de flesta de flesta tyskar att euron missgynnar Tyskland. Räddningspaketet har hittills inneburit att tyskarna sitter med 120 miljarder euro i potentiella lån till euroområdet. Skulle en ny, ännu djupare kris inträffa inom eurozonen och ett land ställer in betalningarna - då är det frågan om inte tyskarnas tålmod skulle tryta.

- Då kan det bli fråga om seriösa utträdeskrav från valutaunionen från Tyskland, säger Mats Persson, direktör vid den euroskeptiska tankesmedjan Open Europe.

GÖSTA TORSTENSSON

[svart på vitt om eu] är Folkrörelsen Nej till EU:s skriftserie. Senaste utgåvan, nummer 2 2010, handlar om eurokrisen med texter av Tony Johansson, Eva-Britt Svensson, Martin Lindblom, Stefan de Vylder, Jan-Erik Gustafsson, Henning Süssner, Gösta Torstensson, Birgitta Swedenborg och Nils Lundgren. Skriften kostar 20 kronor (10 kronor för lokalgrupper). Beställ genom att mejla kansli@nejtilleu.se.

42 procent stödjer ett nordisk statsförbund

ETT NORDISKT STATSFÖRBUND med 25 miljoner invånare och en ekonomi som blir den elfte största i världen och kvalar in i G20-gruppen. Tillsammans skulle de nordiska länderna bilda ett relativt homogent block vars inflytande vida skulle överstiga dess befolkningsmässiga storlek. Tillsammans skulle de få ett betydligt större inflytande i världen och inte vara lika lätta att köra över i internationella sammanhang.

Detta är grundtanken bakom det förslag på att inom 15–20 år bilda ett enat Norden, som lades fram på Nordiska rådets möte i Reykjavik. I boken "Förbundsstaten Norden" drar författaren, historikern och samhällsdebattören Gunnar Wetterberg upp riktlinjerna för ett framtida nordiskt statsförbund. Modellen är Schweiz, där kantonerna har stort inre självstyre, med till exempel gemensam försvars-, utrikes- och ekonomisk politik.

SOM HISTORIKER ÄR Wetterberg väl medveten om att den historiska utvecklingen snarare gått i andra riktningen, från enhet till uppdelning. Under Kalmarunionens tid, från slutet av 1300-talet till 1523, var de nordiska länderna formellt sett ett rike. Under de följande århundradena skulle nationalstatsidén visa sig vara långt mer dynamisk än unionstanken.

Först skildes Danmark-Norge och Sverige-Finland åt. Under 1800-talet blev Norge en suverän nation (om än i union med Sverige) och efter första världskriget uppstod det självständiga Finland. Island blev självstyrande i början av 1900-talet och bröt sig helt loss från Danmark under andra världskriget.

Uppdelningen i självständiga nationalstater har varit en stor fördel, inte minst om man jämför med statsbildningar som delats av starka regionala och nationella motsättningar. De nordiska länderna har var för sig kunnat ägna sig åt att utveckla väl fungerande

demokratier och lokalt förankrade välfärdssamhällen utan störande stormaktspolitiska drömmar eller bittra interna konflikter.

Men den senaste finanskrisen visade, enligt Wetterberg, att ett starkt internationellt samarbete är nödvändigt. Han menar att G20-gruppen (som samlar de 20 största ekonomierna i världen) kommer att bli avgörande. På denna arena skulle ett nordiskt statsförbund bli en viktig aktör.

Det säkerhetspolitiska läget är också gynnsamt, menar Wetterberg. Norden är inte längre delat av den internationella blockpolitiken utan skulle kunna bilda en försvarspolitisk enhet med en stabiliserande effekt i Nordeuropa, i Östersjön och de arktiska regionerna.

Enligt undersökningen av Oxford Research säger 42 procent av invånarna i de nordiska länderna att de ser positivt eller

mycket positivt på statsförbundet Norden med gemensam riks- dag och regering. Till och med Gunnar Wetterberg själv är förvånad över det stödet:

– Ja, jätteförvånad. Det var en siffra som var mycket, mycket högre än vad jag hade kunnat drömma om. Jag ser det här som att detta är ett samtal som börjar. Sedan behöver säkert medborgarna 5-10 år på sig att vänja sig vid tanken, säger han.

DET ÄR BRA ATT Nordiska rådet och Gunnar Wetterberg vågar tänka stort. Idén om en framtida nordisk förbundsstat är kanske orealistisk, men ett statsförbund av självständiga stater, en konfederation, borde vara möjligt.

Hursomhelst skulle ett enat Norden kunna vara ett tilltalande alternativ till den odemokratiska och imperialistiska supermakten EU.

EVA-BRITT SVENSSON

Bli medlem i Folkrorelsen Nej till EU. Det är bara tillsammans som vi kan bekämpa konsekvenserna av EU-medlemskapet och få till stånd ett utträde ur EU genom en ny folkomröstning. Medlemskapet kostar 200 kronor per år [150 kronor för studerande, arbetslösa och pensionärer]. Om du blir medlem nu gäller medlemskapet även för nästa år. Anmäl dig genom att mejla kansli@nejtilleu.se eller sätt in medlemsavgiften på plusgiro 433 02 07 – 4.

EU:s utrikestjänst ska vara på plats innan årsskiftet

I NOVEMBER FÖRRA året utsågs brittiskan Catherine Ashton, baronessan Ashton av Upholland, till EU:s så kallade höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik, eller om man så vill, EU:s utrikesminister.

Utnämningen kom som en överraskning för de flesta och sågs som ett tröstpris till britterna när Tony Blair inte fick bli EU-president.

Det var Tony Blair som 1999 såg till att Catherine Ashton blev baronessa med plats i det brittiska överhuset. Därmed kunde han ta in henne i regeringen. 2001 fick hon sin första lägre ministerpost.

2007 UTSÅGS CATHERINE Ashton av Blairs efterträdare Gordon Brown till Labours ledare i överhuset, en post som innebär plats i regeringens innersta krets. Där lyckades hon med bedriften att lotsa godkännande av EU:s Lisabonfördrag till godkännande i överhuset.

2008 skickades Catherine Ashton till Bryssel för att efter-

träda den hastigt hemkallade Peter Mandelson som EU-kommissionär med ansvar för handelsfrågor.

Som EU:s ”utrikesminister” har Catherine Ashton en ”dubbel hatt”. Hon är både permanent ordförande för de 27 medlemsländernas utrikesministrar i ministerrådet och vice ordförande för EU-kommissionen med dess 27 kommissionärer, två institutioner som ofta rivaliserar.

Hittills har kommissionen skött vissa delar av EU:s internationella verksamhet (såsom bistånd och handel) och ministerrådet andra delar (exempelvis militära insatser). För att samla resurserna så att EU blir mer slagkraftigt i världen byggs nu under Catherine Ashtons ledning en övernationell utrikesförvaltning, med det engelska namnet ”European External Action Service” och på svenska ”Euro-

peisk Avdelning för Yttre Åtgärder” eller kort, utrikestjänsten. Det blir en egen institution med egen budget och samlar delar av kommissionens och rådssekretariatets funktioner samt unionens civila och militära krishantering. En tredjedel av dess personal ska rekryteras från medlemsländernas diplomatkarärer. Sammanlagt ska den få upp emot 6.000 anställda i Bryssel och ute i världen.

UNDER CATHERINE ASHTONS ledning hamnar bland annat EU:s militära stab och EU:s lägescentral, som är öppen dygnet runt. Där arbetar för närvarande 100 underrättelseanalytiker. Under Ashton hamnar också EU:s delegationer (ambassader) i omvärlden. De 136 delegationerna/ambassaderna har hittills hört till kommissionen.

Ambitionen är att EU ska tala med en röst. Hittills har EU haft svårt att göra rösten hörd över den kakafoni av olika röster som medlemsländerna förmår att sända ut.

För Catherine Ashton kommer det att bli en grannliga uppgift att manövrera mellan alla rivaliserande makthavare och maktcentra som vill ha ett ord med i laget om hur EU:s utrikes- och säkerhetspolitik ska skötas.

MEN LISSABONFÖRDRAGET innehåller enbart en kortfattad artikel om utrikestjänstens grundande. Sedan fördraget trädde i kraft i december 2009 har Ashtons stab därför arbetat intensivt med detaljerna för att verksamheten skulle kunna börja.

Efter seg dragkamp mellan parlamentet och ministerrådet om budgeten för den nya organisationen – som beräknas till 9,5 miljoner euro per år – återstår i stort sett bara lokalfrågan att lösa innan utrikestjänsten kan börja arbeta.

Målet är att utrikestjänsten ska vara på plats innan årets slut.

GÖSTA TORSTENSSON

GÖSTA TORSTENSSON

Europeiskt UD hotar svenska UD

SVENSKA UTRIKESFÖRVALTNINGEN kommer att påverkas när EU:s utrikestjänst växer fram. Färre ambassader utomlands och ett helt annat arbetssätt på svenska UD kan bli följden.

Innan årsskiftet ska den nya europeiska utrikestjänsten vara på plats, under ledning av EU:s utrikesminister Catherine Ashton. Rekryteringarna till vad som kallas EU:s UD är i full gång.

En EU-diplomati med sändebud som rapporterar till EU och som bevakar EU:s intressen håller på att ta form.

Utvecklingen innebär en stor utmaning för svenska UD och för hur svensk diplomati ska be-

drivas i andra länder. Det menar Hanna Ojanen, forskningschef vid Utrikespolitiska institutet som skrivit en artikel i Internationella Studier i ämnet.

Framväxten av en europeisk utrikesförvaltning innebär att de enskilda medlemsländerna måste tänka på ett helt nytt sätt, menar hon.

– Många diplomater kommer inte längre att jobba enbart för sitt land, utan för unionen. Riktningen i medlemsländerna är att allt fler börjar tänka att det kanske är slöseri med resurser att alla EU-länder ska ha egna ambassader, säger Hanna Ojanen.

EU-kommissionen har representationskontor i 130 av världens länder som ligger utanför EU. Detta kan jämföras med svenska UD, som har cirka 100 ambassader och konsulat, inklusive de som ligger i andra EU-länder.

Den svenska utrikesförvaltningens framtid är föremål för en stor utredning. Utredningen, som leds av landshövding Peter Egardt, ska se över hur den europeiska utrikestjänsten påverkar svenska UD.

I det delbetänkande som kom i april pekade utredaren på migrationsfrågor och konsulära frågor som områden där UD i större utsträckning kan samordna sig med andra länder.

Blev vi vilseförda bort från alliansfriheten?

Ännu en död svensk soldat i Afghanistan, två allvarlig sårade. Då flammar krigsaktivismen högre än på hundra år i samhällets överdel. (S)-ledningen kryper ur det halva löftet att 2013 ta hem trupperna, och från Försvarshögkvarteret till Svenska Freds bejakas skiftet från neutralitetsförsvar till legotrupper rustade för krig under den västliga militäralliansens befäl.

”Den första försvarsbarriären ligger numera utomlands och ofta utanför det europeiska närområdet”, skriver Ove Bring i Neutralitetens uppgång och fall (2008). Det är gällande maxim. Ingen frågar var högst påtagligt hotade bybor i Afghanistan eller Pakistan i så fall har sina försvarsbarriärer.

Inför 1948 års försvarsbeslut konstaterade dåtidens försvarspolitikerna att Sverige inte ensamt kunde hålla stånd mot en stormakt. Men det var inget skäl att ge upp alliansfriheten. Vi skulle inte i förväg binda oss vid makter som kunde dra in landet i konflikter.

Detta skäl för neutralitetspolitiken kvarstår och förklarar det folkliga motståndet mot Nato-medlemskap. Statsledningen tummade ofta på alliansfriheten, men neutraliteten begränsade likväl utrymmet för de kretsar som förordade anslutning till stormakters krigsföretag.

DET VAR INTE, SOM Ove Bring påstår, ett ”utanförskap”. Sverige delade alliansfriheten med många länder, och den neutrala hållningen hindrade inte en aktiv utrikespolitik. Tvärtom, den gjorde det lättare för motstånd mot atomvapen och kolonialkrig att bryta fram genom affärsintressen och anpasslighet.

Det går att läsa Britt-Marie Mattssons nya bok, Neutralitetens tid – svensk utrikespolitik från världssamvete till medgörlig lagspelare, som ett korrektiv till den förhärskande bilden av alliansfriheten som något osolidariskt, falskt och förlägligt.

Texten kränger mellan granskningar av det officiella och minnen från år som utrikesreporter och utrikeschef på Göteborgs-Posten. Författaren tillhör dem som flockats kring världens eländen och ledare. Det är en bakgrund på gott och ont: ögonblicksbilder och upplysningar off the record fastnar lätt i givna vinklar.

Så blir utsvältningsspolitiken mot Irak före ockupationen en svensk framgångssaga, saboterad av Saddam Hussein. Det var säkert Anna Lindhs och UD:s syn på saken. Carl Bildt hade, som jag påpekade i Aftonbladet 2006, en klarare uppfattning. Sanktionerna var ”omoraliska”, skrev han inför invasionen, och det gick inte att häva dem med ytterligare vapeninspektioner - eftersom USA:s verkliga mål var ett regimskifte i Bagdad. Det var Bildts skäl för det brottliga kriget. Låt oss få det överstökta, tyckte han.

Men trots sin plats i följet är Britt-Marie Mattsson inte särskilt följsam. Hon inser att avvecklingen av neutraliteten inte gick rätt till, och det upprör henne.

Neutralitetspolitiken var ”stendöd” när Sverige gick med i EU, berättar Bildt för henne. Så lät det inte när regeringen Ingvar Carlsson i en fotnot öppnade för

medlemskap, eller när ja-sidan i folkomröstningen 1994 lovade att neutralitetslinjen låg fast.

Natovännerna var länge marginaliserade, men genom ubåtsysterin under 1980-talet kunde alliansfrihetens förvaltare chikaneras och Carl Bildt kliva fram. Den indiciekedja han skramlade med är det inte mycket kvar av, men avgörande frågor är fortfarande outredda. Marinen undanhåller viktigt material och Bildt vägrar att samarbeta. Blev vi vilseförda bort från alliansfriheten, undrar Britt-Marie Mattsson.

HON NOTERAR HUR utrikespolitiken allt oftare tar form vid sidan om den parlamentariska demokratis formaliteter. Omvärlden och Sveriges medborgare utläser regeringens ställningstaganden bland privata reflektioner och restips på Carl Bildts blogg. Öppenheten är en illusion. Bortom politikernas bloggar och twitter ”blir slutenheten inom utrikespolitiken alltmer uppenbar”, varnar Britt-Marie Mattsson.

I det informella, i de förtroliga samtalen ledarna emellan, svassar småstatens företrädare efter de stora. Den som levererar levande material till kriget får en plats vid bordet.

MIKAEL NYBERG

Bli medlem i Folk rörelsen Nej till EU. Det är bara tillsammans som vi kan bekämpa konsekvenserna av EU-medlemskapet och få till stånd ett utträde ur EU genom en ny folkomröstning. Medlemskapet kostar 200 kronor per år [150 kronor för studerande, arbetslösa och pensionärer]. Om du blir medlem nu gäller medlemskapet även för nästa år. Anmäl dig genom att mejla kansli@nejtill.eu.se eller sätt in medlemsavgiften på plusgiro 433 02 07 – 4.

EU hinder mot bättre mat i skolan och äldreomsorgen

KRÄV URSPRUNGSmärkning, innehållsdeklaration och svensk djurskyddsstandard på maten som serveras i skolor och äldreomsorg. Den uppmaningen riktar jordbruksminister Eskil Erlandsson till landets kommuner. Men flera av kraven har redan underkänts i domstol då de använts vid upphandlingar.

– Utvecklingen mot storskaligt producerad mat som transporteras flera mil har gått för långt. Dagligen serveras tre miljoner måltider i offentliga kök och väldigt många människor kan inte välja, eller välja bort, vad de ska äta, säger Eskil Erlandsson.

– Alla har rätt att få känna doften av nylagad och närlagad mat och jag tänker inte minst på de äldre där måltiden är en stor del av välbefinnandet.

MEN FLERA KOMMUNER har fällt i domstol för att de brutit mot EU:s konkurrensregler och upphandlingsdirektiv när det ställt kvalitetskrav på maten som upphandlats till kommunens storkök.

I Rättvik krävde kommunen att mjölk, kött och charkpro-

dukter skulle vara producerade i enlighet med svensk djurskyddslagstiftning. En av de största grossisterna, Axel Johnson-ägda Servera, överklagade och ansåg att kravet stänger ute andra än svenska leverantörer och alltså strider mot EU:s principer om likabehandling.

Förvaltningsdomstolen i Falun gav Servera rätt och skriver att "Det är inte på något sätt givet att kvaliteten på mjölk och kött blir sämre om dessa kriterier i något hänseende inte uppfylls."

ETT SÅTT ATT ÖKA konkurrensen och ge mindre företag möjlighet att lägga anbud är att dela upp upphandlingen i flera mindre delar. Precis detta var syftet då Västerås kommun i en upphandling förra hösten krävde att samma företag inte skulle få ta hem hela affären.

Nyligen underkändes kravet i Förvaltningsdomstolen (tidigare Länsrätten) sedan restauranggrossisten Servera överklagat och hävdade att kravet hindrat företaget från att fullt ut delta i upphandlingen.

EVA-BRITT SVENSSON

Bild: ROBERT NYBERG

Nytt EU-förslag tillåter klonmat

EU-KOMMISSIONEN VILL åter tillåta handel med kött och mejeriprodukter från klonade djurs avkommor. Det framgår av ett nytt förslag, där man samtidigt vill införa ett femårigt stopp för livsmedel som kommer direkt från klonade djur. Det ska dock vara tillåtet att importera spermier och ägg från klonade djur.

EU-parlamentarikern Carl Schlyter (mp), ordförande i EU-

parlamentets djurskyddsutskott, tycker att EU-kommissionen "ger prov på upprörande dubbelmoral".

– Det har aldrig varit industrins avsikt att använda klonade djur som livsmedel, det är för dyrt. Avsikten har hela tiden varit att använda den högproduktiva avkommor, säger Carl Schlyter.

Han menar att EU-kommissi-

onen försöker sitta på två stolar samtidigt genom att inte förbjuda att avkommor från klonade djur blir livsmedel.

– Då blir förbudet ett slag i luften, säger han i ett pressmeddelande.

KLONING AV DJUR leder till stort lidande för djuren och många dör redan i fosterstadiet. Djurskyddsaspekten är en av de vik-

tigaste för att säga nej till kloning av djur överhuvudtaget, menar Carl Schlyter och understryker att konsumenterna nu luras att köpa animaliska produkter som kommer från klonade djurs ungar.

EU-parlamentet har tidigare, med stor majoritet, krävt att livsmedel från klonade djur ska stoppas.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

[nyheter om eu] är Folkrörelsen Nej till EU:s nyhetsbrev som utkommer två gånger i månaden. Utan kostnad kan du få det direkt i din mejllåda. Anmäl dig genom att mejla kansli@nejtill.eu.

Åtstramning kväver ekonomisk tillväxt

Europafacket med Wanja Lundby-Wedin i spetsen kräver jobb – inte en svältkur – för Europas löntagare. Tillsammans med TCO:s Sture Nordh har Lundby-Wedin protesterat mot de gigantiska budgetåtstramningar som nu genomförs i nästan alla EU-länder.

Detta är en viktig insats. Det stålbad som ligger framför Europa saknar motstycke. Inte sedan mellankrigstiden har Europa upplevt en liknande åtstramning.

EU-KOMMISSIONEN DRIVER på för snabb skuldsanering. Regeringarna skärper kraven i den europeiska stabilitets- och tillväxtpakten. Medlemsländerna sätter budgetbalans som ett överordnat politiskt mål.

Ett exempel är Irland, där staten får betala 50 miljarder euro – över 500 miljarder kronor – för att rädda banksystemet med-

an löner, pensioner och barnbidrag sänks. I Storbritannien ska en fjärdedel av statsbudgeten skäras bort. Fattigdom och ojämlikhet fördjupas. Sociala och politiska konflikter skärps.

NEDSKÄRNINGARNA KOMMER inte bara att slå hårt på jobb och välfärd. De riskerar också att fördjupa den ekonomiska krisen. Till och med IMF, Internationella Valutafonden, säger nu att åtstramningarna kommer att slå osedvanligt hårt.

Så blir det när alla ska spara på samma gång och räntorna redan är låga. Att exportera sig ut ur krisen är en bra strategi om det finns länder som vill köpa, men det är svårt när nästan alla i stället vill spara.

När räntan närmar sig noll finns ingen plats för penningpolitisk stimulans. I EU förvärras läget av att de flesta länder har låsta växelkurser på grund av

EMU.

På lång sikt blir det ändå bra, hävdar IMF. Efter stålbadet ska tillväxten spira.

Men Europafacket frågar med rätta: på hur lång sikt?

Ett lands verkliga rikedom finns ju inte i budgetbalansen, utan i människors hälsa, kunskap och arbetsförmåga. Ekosystem och infrastruktur ska underhållas och återskapas. Tillsammans ska Europas länder möta framtidens utmaningar: globalisering, klimatförändring, åldrande ekonomier.

Vad blir budgetbalansens pris? Vad händer med Europas kompetens och konkurrenskraft? Vad händer med social tillit och sammanhållning?

DEN FRÅGA SOM NU måste ställas är varför LO och TCO i detta kritiska läge inte får stöd från det politiska parti som borde vara löntagarnas – Socialdemokraterna. Socialdemokraterna har tvärtom valt att ställa sig i främsta ledet i kraven på europeisk budgetdisciplin.

Mona Sahlin och Thomas Östros gick till val på att skärpa kraven i EU:s stabilitets- och tillväxtpakt. Deras argument var en blåkopia av EU-kommissionens: "Att ha överskott i finanserna är av största betydelse för att få hög tillväxt och fler jobb".

När den rödgröna budgeten presenterades valde Socialdemokraterna att stänga in sig i samma budgetutrymme som Anders Borg, till klangen av samma politiska paroll: "Sverige ska tillbaka till överskott."

Chansen att presentera ett offensivt program för investeringar och välfärd i ett kristyngt Europa slumpades bort.

Socialdemokraterna har nu förlorat valet. Enligt Mona Sahlin var det bara 22 procent av de svenskar som arbetar som röstade på Socialdemokraterna –

löntagarpartiet. Det borde vara dags för omprövning – även i den ekonomiska politiken.

Framträdande ekonomer som nobelpristagaren Paul Krugman har sedan länge hävdat att åtstramningspolitiken är feltänkt. Europas regeringar borde stimulera efterfrågan i stället för att strama åt.

Ett tänkvärd inlägg i samma anda gjordes häromveckan av den engelske ekonomen Robert Skidelsky (som kanske är mest känd för sin biografi över John Maynard Keynes).

Skidelsky, som är djupt kritisk till det brittiska åtstramningspaketet, menar att rädslan för att bedriva statlig stimulanspolitik bygger på en missuppfattning. De som driver krav på budgetbalans hävdar att man inte kan stimulera ekonomin därför att ökade statliga utgifter tränger undan privata investeringar, pressar upp räntorna och minskar förtroendet för regeringen.

Men de argumenten håller bara för en ekonomi med full sysselsättning, säger Skidelsky, och det problem som Europa brottas med just nu är det motsatta: hög arbetslöshet och liten efterfrågan.

DET SOM BEHÖVS I dag är inte regeringar som stramar åt. Det som behövs är regeringar som ser till att utnyttja de resurser som i dag förlösas. Det stora problemet är inte att budgetunderskotten ökar. Det stora problemet är att samhällsekonomin krymper.

I Sverige behövs nu en nyanterad debatt om hur Europas problem ska hanteras. Att Socialdemokraterna inte tar initiativ till en sådan debatt kan inte ses som något annat än ett uttryck för partiets djupa kris.

LENA SOMMESTAD
Ekonom-historiker och tidigare
socialdemokratisk miljöminister

[folkrörelsen nej till eu]

Foto: TORBJÖRN BJÖRKMAN

Miljömagasinet fritänkarpris till Gösta Torstensson

PÅ ÅRETS BOKMÄSSA i Göteborg delade Miljömagasinet ut sitt fritänkarpris till Gösta Torstensson som håller den kritiska EU-debatten vid liv i Sverige allt sedan i början av 90-talet.

”Gösta analyserar och beskriver komplexa politiska samband på ett för läsaren begripligt och engagerande sätt – mycket berikande för Miljömagasinet”, mo-

tiveras utnämningen med. Sedan 2002 har Gösta Torstensson nästan varje vecka bidragit med aktuella artiklar i Miljömagasinet.

Riksstyrelsen i Folkrörelsen Nej till EU och kollegorna på Kritiska EU-faktas redaktion gratulerar till den välförtjänta utmärkelsen.

JAN-ERIK GUSTAFSSON

Rapport från en lärorik studieresa till Bryssels EU-kvarter

SEDAN 1997 HAR Gösta Torstensson, redaktör för Kritiska EU-fakta, ordnat ett tjugotal studieresor till Bryssel och EU: institutioner, Billiga resor, Den senaste gick nu i mitten av oktober.

Gösta Torstensson berättar att han 1991 var med och bildade Folkrörelsen nej till EU. Han har undervisat i EU-kunskap på Komvux och var under en kort period politiskt sakkunnig i riksdagen åt Miljöpartiet, och skrivit ett 20-tal böcker och läroböcker om EU. Hans plan är att skriva en faktabok om EU. Den behövs. Svenskarnas kunskaper om EU är usla, på grund av de etablerade partierna undviker all EU-debatt.

Gösta Torstensson får frågan om han är Sveriges främsta expert i ämnet. Han skruvar lite på sig och säger att alla detaljer kan han inte, men institutionerna och det fackliga arbetet kan han.

– Vid en debatt tvingades Margot Wallström säga att hon inte visste när jag frågade henne om arbetsrätten, säger Gösta. Jag visste ju svaret, men inte hon som då var Sveriges EU-kommissionär och hade varit med och fattat beslut i frågan!

Vår tid i Bryssel var fylld med bland annat studiebesök hos Eva-Britt Svensson, EU-parlamentariker för Vänsterpartiet, som fått pris som bästa EU-parlamentariker 2010. Priset har hon fått för att hon stärkt jämställdhetsarbetet.

Vi träffar också Carl Schlyter, EU-parlamentariker för Miljöpartiet som är en estradartist och med sitt underhållande och innehållsrika tal tar andan ur oss.

EVA-BRITT SVENSSON och Carl Schlyter har sina kontor i EU-parlamentet, och vi hinner som hastigast kasta en blick in i plenisalen där debatt pågår.

Vi besöker också Svenskt Näringslivs och LRF:s respektive lobbykontor och det fackliga lobbykontoret som LO, TCO och Saco delar.

EU:s ofattbara byråkrati, frånvaron av demokrati, penningsvindlare som aldrig lagförs och lobbyorganisationernas makt visste vi om innan vi åkte, och ännu mer övertygade om Sveriges utträde ur unionen är vi när vi åker hem.

LENA THOMSSON
TORBJÖRN BJÖRKMAN

Foto: SOPHA HÄREN

Bli kontaktperson för Folkrörelsen Nej till EU

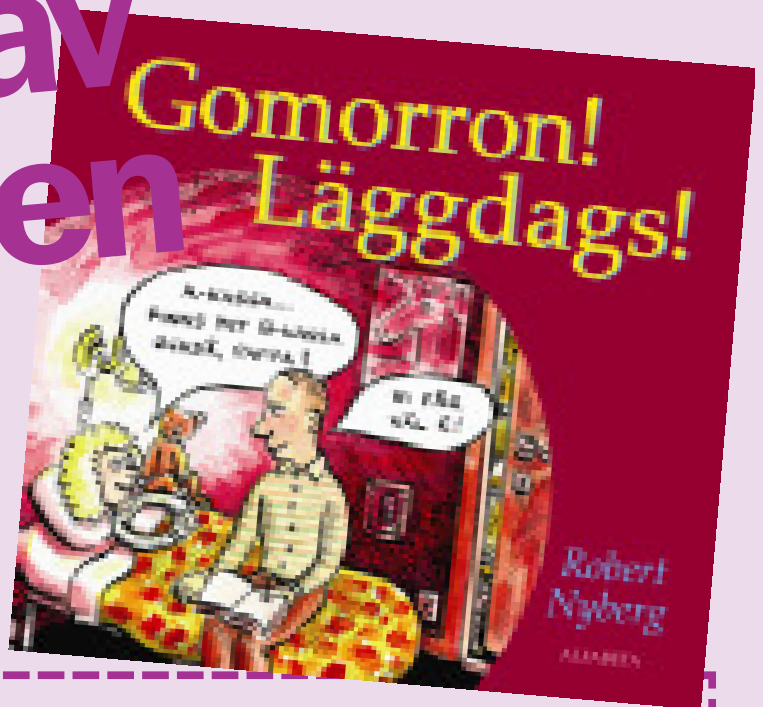
Folkrörelsen Nej till EU behöver fler kontaktpersoner runt om i landet.

Som kontaktperson får du:

- ◆ Lokalgruppsutskick.
- ◆ Nyhetsbrev.
- ◆ Kritiska EU-fakta, broschyrer och flygblad att lägga ut på bibliotek fackexpeditioner med mera.
- ◆ Kallelse till seminarier, medlemskonferens och kongress.

Är du intresserad? Tag kontakt med Per Hernmar 031-330 61 11 (kvällar).

Värva tre nya medlemmar till Folkrörelsen Nej till EU och du får en bok av tecknaren Robert Nyberg

Skriv namn och adress på de personer som du värvat som nya medlemmar, samt ditt eget namn och adress, klipp ut eller kopiera och skicka till Folkrörelsen Nej till EU, Pölgatan 5, 414 60 Göteborg. Den som betalar avgift efter den 1 juli blir medlem även 2011. Du som värvat får "Gomorron! Läggdags" av Robert Nyberg. Du deltar också i tävlingen om en studieresa till Bryssel för den som värvat flest medlemmar fram till årsskiftet.

Namn

Adress

.....
.....
.....

Namn och adress till dig som värvat ovanstående medlemmar

.....

Lena Sommestad: EU har ambitionerna att agera militärt i omvärlden

SYNEN PÅ MILITÄR närvaro utomlands har förändrats dramatiskt under senare år. Detta är en del av svensk EU-politik. I Lissabonfördraget görs det klart att EU ska kunna agera militärt runt om i världen. Medlemsländerna förbinder sig att ställa civila och militära resurser till unionens förfogande. EU:s militära brandkårsstyrka ska kunna sättas in i internationella krishärdar inom en radie av 6.000 kilometer från Bryssel. Även om insatsen i Afghanistan inleddes i andra former, ligger den väl i linje med denna nya idé om europeisk militär närvaro långt utanför unionens gränser. EU ser som sin roll att agera fredsmäklare med militär trupp.

Jag saknar en svensk, socialdemokratisk röst som står upp emot militariseringen. Vad vill Mona Sahlin i det internationella samarbetet? Är det rimligt att prioritera trupp i Afghanistan när pengar i Europa saknas för avgörande och långsiktiga insatser till gagn för fred och avspänning? Att förorda fredlig insats utomlands istället för militär ska

Bild: LANS-ERIK HÅKANSSON

inte vara en fråga för Vänsterpartiet. Det borde vara en fråga för socialdemokratin.

Jag skulle vilja se Sverige och EU prioritera klimatfrågan – det största hotet mot framtida ekonomiskt välbefinnande, världen över. Större insatser behövs samtidigt för fattigdomsbekämpning i en

värld, där miljoner människor inte ens har tillgång till modern energi, vatten och sanitet. I en värld med dramatiskt snabb ekonomisk tillväxt och ett tilltagande tryck på ekosystem och atmosfär krävs dessa insatser nu, inte minst för att bygga långsiktigt energieffektiva, hållbara stä-

der.

Men vad gör EU? Svaret är att samtidigt som EU utvecklar den militära delen av sin utrikespolitik, så har de internationella klimatförhandlingarna hamnat i ett fatalt dödläge. En viktig orsak till detta dödläge är att Europa vägrar att bistå med de resurser för klimatomställning som utländerna begär. EU försummar också att bygga förtroende genom att ställa om de egna medlemsländernas ofta skandalöst ineffektiva energisystem. Istället riktar man ständigt krav mot andra länder och regioner att skärpa sig. EU, som fortfarande är en av världens rikaste regioner, sviker på det område där unionens insatser verkligen skulle kunna göra skillnad.

LÅNGSIKTIGT VET VI att EU är på väg att försvagas – ekonomiskt, politiskt och militärt. Detta är inte bara ett resultat av den djupa ekonomiska krisen utan ett uttryck för en långsiktig förskjutning i den globala ekonomin. Nya länder industrialiseras och kommer i kapp. I detta läge måste Europas och Sveriges relationer till omvärlden förändras.

Vi måste prioritera rätt. Att i en era när Europa försvagas ekonomiskt utvidga ambitionerna att agera militärt runt om i världen, istället för att prioritera fattigdomsbekämpning och klimat, framstår som en sista flämtande suck i jakten på försvunnen storhet. Militära insatser är alltid dyra och alltid riskfyllda, oavsett hur väl motiverade de kan synas vara. De spinner också på ett fatalt sätt vidare på en kolonial tradition, som Europa borde göra allt för att bryta. Var finns Sveriges röst i denna kritiska tid? Vad är Socialdemokraternas idé om Europas roll i världen?

Eva-Britt Svensson: Ska jag behöva betala för att få ut mina pengar?

2002 FORMULERADE Europas banker och EU-kommissionen SEPA, Single Euro Payments Area, visionen om en transnationell marknad för betaltjänster inom EU.

Syftet är att man ska kunna skicka och ta emot betalningar inom EU med samma förutsättningar som inom det egna landet. Här passar de nuvarande, avgiftsfria uttagskortet inte in. De fungerar bara i uttagsautomater i Sverige.

Bankerna såg möjligheten att börja tjäna pengar tidigare gratis tjänster. Avvecklingen av uttag-

skorten började för några år sedan. Hos Swedbank slutade de att fungera i juni 2008 och hos SEB och Nordea är det stopp för användningen i januari. Hos Handelsbanken fungerar korten tills vidare men man erbjuder inga nya.

HOS SWEDBANK ERBJUDER man kunderna ett Maestrokort för 195 kronor om året. SEB erbjuder ett kort med betalfunktion och internetbank för 25 kronor i månaden, dvs. 300 kronor om året. Hos Nordea varierar priserna för ett bankkort mellan 144

och 288 kronor om året, beroende om man är förmånskund eller inte.

Vi kunder lånar ut våra pengar till bankerna till låg ränta, sedan lånar bankerna ut dem till en högre ränta och tjänar pengar. Ska jag då betala för att komma åt mina pengar? Bankerna tjänar oanständigt mycket pengar redan nu. Det här blir bara ett ytterligare tillskott i bankernas feta kassar.

EU behövs – för att bankerna ska kunna öka sina vinster.

EVA-BRITT SVENSSON
Växjö

LENA SOMMESTAD
Uppsala

Martin Lindblom: Vi vågar inte längre föra en självständig utrikespolitik

INFÖR HÖSTENS VAL lovade socialdemokraterna att avveckla Sveriges militära engagemang i Afghanistan vid en rödgrön valseger. Många väljare uppfattade utfästelsen från s-ledningen som ett senkommet erkännande av att det var ett misstag att låta sig dras allt djupare in i det Nato-ledda kriget.

Nu har socialdemokraterna ånyo bytt fot. I en överenskommelse med den borgerliga regeringen heter det att "ambitionen" är att till utgången av 2014 successivt ersätta stridande svenska förband med säkerhetsstödande insatser. Överenskommelsen innebär i praktiken ett fortsatt stöd till Natos krig; också den amerikanska stridsledningen har ju haft som mål att överlåta den direkta krigföringen på de afghanska styrkorna. Ett mål som dock efter tio års krig ter sig alltmer avlägset.

NÄR SVERIGE 2002 beslöt att sända 45 soldater till Afghanistan var uppdraget begränsat; de skulle stanna högst sex månader och uppgiften var upprätthålla säkerheten för övergångsregeringen i Kabul.

Sedan dess har denna ursprungliga FN-operation övertagits av en Nato-styrka under USA:s befäl. I takt med att USA har utvidgat kriget har Sverige utökat den svenska militära insatsen. Sverige har förvandlats till ett redskap för amerikansk stormaktspolitik. Sverige är på väg att anslutas till Nato utan att ens ett formellt riksdagsbeslut har fattats.

Det är ingen tillfällighet att

några av de skarpaste kritikerna av detta uppgivande av vår alliansfrihet är personer som varit nära medarbetare till Olof Palme – tidigare FN-ambassadören Anders Ferm, tidigare försvarsministern och riksdagens talman Thage G Petersson och socialdemokratin tidigare internationelle sekreterare Pierre Schori. Men har talat för döva öron.

TRADITIONELL SVENSK utrikespolitik har varit att vid internationella konflikter verka för förhandlingar, diplomati och stöd till ländernas sociala utveckling. Det är detta arv från Olof Palme som nu är på väg att förkingras.

Fred i Afghanistan förutsätter

förhandlingar mellan de afghanska parterna och kan förmodligen bara bli framgångsrika om de leds av representanter från muslimska stater. Eventuella skyddsstyrkor med uppgift att övervaka ett stilleståndsavtal bör få en muslimsk ledning och handla på FN:s uppdrag, inte på Natos.

VÄSTVÄRLDEN KAN BETALA av sin skuld för tio års förödande krig genom ett massivt ekonomiskt stöd till uppbyggnad av skolor, sjukvård och civil förvaltning.

Det var den vägen man borde valt för tio år sedan och det är den vägen man måste välja nu. Natos krig är dömt att misslyck-

as. Att svenska politiker inte vill ta till sig den insikten är ett olustigt tecken på att vi inte längre vågar föra en självständig utrikespolitik.

MARTIN LINDBLOM
Stockholm

Masood Punjabi: Många i Grekland ogillar EU:s ekonomiska politik

ARBETARNA I GREKLAND vägra betala den ekonomiska krisen! Massorna i Grekland är mycket arga mot den egna regeringens sparpaket.

Detta visar de med stora demonstrationer som de organiserar i nästan varje stad i Grekland. Många säger att det inte är de som ska betala krisen. De är helt och hållet oskyldiga. Krisen borde betalas av dem som har skapat den (stora företag och finansvalparna).

Detta har de rätt i. Det är arbetarna, ungdomar, studenter och de små företagare som kommer att drabbas när EU:s sparplan ska verkställas. Det är alltid så när rika behöver pengar, då fattiga måste ställa upp. Låter

det lite konstigt? Men detta är ett faktum.

EU vill ju inte ha en stark offentlig sektor, då är man tvungen att skära ner och privatisera ännu mer av den kvarvarande offentliga sektorn. Och detta i sin tur kommer att drabba de svaga i samhället.

SÄNT HÄNDER I SVERIGE och håller på att hända i andra EU-länder. Alla vet ju att införandet av EU:s politik gjort många fattiga i nästan varje EU-land.

Grekerna är tvungna att betala den ekonomiska krisen med sämre löner, dyra läkarbesök, mediciner, sänkta löner och höjd pensionsålder och många skattehöjningar. Detta är orättvist.

Men EU:s politik gynnar ju de rika och skadar de fattiga. Då är det inte konstigt att vanliga människor (i EU-länderna) inte längre gillar EU.

Det är ju inte "vanliga" greker som har skapat ett sådant ekonomiskt läge som man har i Grekland. Arbetarna i Grekland känner sig lurade av makthavarna i Grekland och det är de som demonstrerar mot EU:s ekonomiska och social politik.

Arbetarna i Grekland gör rätt när de säger ifrån. Vi alla måste stödja de kämpande arbetarna i Grekland. I dag behöver de vårt stöd och kanske i morgon behöver vi deras.

MASOOD PUNJABI
Nacka

Julklappsproblem? Vi har lösningen. Ge bort ett medlemskap i Folkrörelsen Nej till EU. En julklapp som räcker hela året. 200 kronor (150 kronor för studerande, arbetslösa och pensionärer). Mejla kansli@nejtill.eu så skickar vi ett julklappskort. Om du fixar tre nya medlemmar så får en egen julklapp – Robert Nybergs bok "Gomorrön! Läggdags". Kan det bli bättre?

Posttidning B

Avsändare:
Kritiska EU-fakta
Pölgatan 5
414 60 Göteborg

GALLERIET/JAN ED

